

БОТАНІКО-ФАРМАКОГНОСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ КАТАЛЬПИ.

Ємельянова О.І., Шульга К.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м.Київ

Аналіз сучасного фармацевтичного ринку України свідчить про значний дефіцит лікарських засобів рослинного походження, яким властиві суттєві переваги у порівнянні з синтетичними препаратами.

У першу чергу, це мінімізація побічних ефектів у фітопрепаратів і можливість довготривалого їх застосування у хворих з хронічною патологією, а також відносна доступність сировинних джерел в умовах України.

Такі обставини спонукають до проведення комплексних ботаніко-фармацевтичних досліджень флори країни з метою пошуку найбільш перспективних лікарських рослин в якості сировинної бази фітотерапевтичних засобів.

В цьому аспекті Катальпа може розглядатися як недостатньо вивчений рослинний об'єкт в плані її використання для медико-фармацевтичних потреб.

Це листопадове дерево досить давно і широко використовується в ландшафтних цілях. Такий інтерес до Катальпи зумовлений не лише її екзотичністю, оригінальним виглядом, але і довготривалістю життєвого циклу, оскільки зустрічаються об'єкти, яким більше 100 років. Батьківщиною цього дерева вважається Північна Америка [3].

Рослина Катальпа належить до роду родини Бігнінієвидні, представники якої зростають у різних географічних широтах планети. Найчастіше це дводольні дерева з тропічних районів Землі. Опрацьовані нами літературні джерела вказують на наявність великої кількості видів, що відносяться до цієї родини. У представників цієї родини листя може бути просте або ж перисте чи пальчасте без прилистків. Зустрічаються рослини з величезними розмірами листя більше одного метра в діаметрі. Серед таких рослин найчастіше на сьогодні використовують катальпу, радермахеру, жакаранду та інші [1].

Катальпа бігнінієвидна привертає до себе увагу білими квітками з жовтими або лавандовими плямами з досить приємним специфічним ароматом, замість яких з часом з'являються плоди-стручки. Форма листків видовжена, яйцеподібна з серцеподібною основою. Листя зеленого кольору, можуть досягати до 15-20 см в діаметрі. Великі і шорсткі листки мають здатність поглинати важкі метали. Починає квітнути катальпа на третій рік. Період цвітіння триває близько чотирьох тижнів [1].

Катальпа морозостійка рослина, за виключенням молодих рослин, що потребують додаткового утеплення. Найчастіше можуть обмерзати молоді пагони, тому зіпсоване гілля обрізають і досить ефективно використовують для отримання цікавих моделей ландшафтного дизайну.

Ідеально рослина проростає на сонці без сильних вітрів. Рекомендують нейтральну кислотність ґрунту і рясне поливання один раз на тиждень [4].

Проведений аналіз літературних джерел вказує на наявність різних видів Катальпи: Ауреа (сорт із характерною ознакою є золотисте листя), Пікта (листя зі строкатим забарвленням), Нана (неквітуча рослина), Плена (характерні махрові квітки) [2].

Відносно хімічного складу, попередні скринінгові дослідження за даними літератури вказують на потенційну наявність в плодах та насінні катальпи дубильних речовин, монотерпенових глікозидів, фенольних сполук [3]. В народній медицині використовують її протизапальну та антибактеріальну дію, лікують бронхіти та виразки шкіри.

Фармакологічні властивості катальпи недостатньо досліджені їх проведення може бути перспективним напрямком у створенні нових фітопрепаратів.

Література:

1. Футулуйчук М. Д. Дослідження рослин роду катальпа – коротка характеристика / Мат. шостої міжнародної наук.-практ. конф. «Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій», 26–27 грудня 2017 р., м. Полтава. – «Лубни», 2018.– С. 111–113.
2. Katalog roślin II. Drzewa, krzewy, byliny.. Warszawa: Agencja Promocji Zieleni, Związek Szkółkarzy Polskich, 2003. ISBN 83-912272-3-5.(пол.)
3. Muñoz-Mingarro D., Acero N., Llinares F. et al. Biological activity of extracts from *Catalpa bignonioides* Walt. (Bignoniaceae) // J. Ethnopharmacol. – 2003. – V. 87. – P. 163–167.
4. Fujiwara A., Mori T., Iida A. et al. Antitumor-promoting naphthoquinones from *Catalpa ovata* // J. Natural Products. –2015. – V. 61, N 5. – P. 629–632.

Ємельянова О.І.

+380995518748

oxanay11@gmail.com

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

Доцент кафедри фармакогнозії та ботаніки, кандидат медичних наук

Шульга К.О.

shulgakate32@gmail.com

Студентка Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця